

ประมวลผลการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

การจัดทำประมวลผลการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรื่องข้อหาหรือ ร้องเรียน ร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน กรณีที่สหกรณ์หรือผู้ตรวจสอบกิจการมีหนังสือขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้รักษาการตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ วินิจฉัยสั่งการในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบฯ ดังกล่าว โดยหวังว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะได้ทราบถึงวิธีการในการคิดวิเคราะห์ วิธีการรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายประกอบการให้เหตุผล เพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการของอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

การจัดทำประมวลผลการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ในครั้งนี้ ได้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อหาหรือ ประเด็นที่มีผู้ข้อหาหรือ หรือขอคำวินิจฉัยประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ปัญหาข้อขัดข้องในการถือปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยได้อธิบายถึงขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการต่าง ๆ ของการปฏิบัติงาน แต่ขั้นตอนแรก คือการรวบรวมข้อเท็จจริงประเด็นที่เป็นปัญหา ศึกษา วิเคราะห์ ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ระเบียบ คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ การปรับข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เพื่อการวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้น จนถึงขั้นตอนสุดท้าย คือการให้ความเห็นเพื่อให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ลงนามในหนังสือตอบผู้ร้อง

(๑) ที่มาของการจัดทำประมวลผลการวินิจฉัย

กฎหมายบัญญัติให้สหกรณ์มีการตรวจสอบกิจการ ตั้งแต่เมื่อครั้งถือใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยในครั้งนั้น ได้กำหนดให้สหกรณ์อาจมีผู้ตรวจสอบกิจการหนึ่งหรือหลายคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานต่อที่ประชุมใหญ่ บทบัญญัติดังกล่าว มิได้บังคับให้สหกรณ์ต้องจัดให้มีการตรวจสอบกิจการให้เป็นดุลพินิจของสหกรณ์ที่จะจัดให้มีผู้ตรวจสอบกิจการหรือไม่ก็ได้ ทำให้หลายสหกรณ์ไม่มีผู้ตรวจสอบกิจการไม่ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเข้าใจว่าการตรวจสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชีเพียงพอแล้ว สามารถสร้างความโปร่งใสให้กับสหกรณ์ได้ จึงไม่ค่อยจัดให้มีการตรวจสอบกิจการในสหกรณ์ และตลอดระยะเวลาที่ถือใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงได้ให้ความรู้เรื่องการตรวจสอบกิจการแก่สหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์มาโดยตลอด ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสหกรณ์ มาถือใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงบัญญัติให้สหกรณ์ต้องมีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ และให้นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ

นายทะเบียนสหกรณ์จึงได้มอบอำนาจให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีอำนาจในการออกระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ขึ้นถือใช้ และปรับปรุง

แก้ไขระเบียบดังกล่าวเรื่อยมา เพื่อให้ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการสหกรณ์เป็นผู้ที่มีความรู้เหมาะสมเพียงพอที่จะสามารถตรวจสอบกิจการสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์แก่สหกรณ์มากที่สุด ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบันได้กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ขึ้นถือใช้ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นมา

ในช่วงแรกๆ ของการถือใช้ระเบียบดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสหกรณ์เป็นอย่างมากโดยเฉพาะเรื่องการกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์อ้างว่าไม่มีผู้ที่ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการมาสมัครเข้ารับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ไม่สามารถหาผู้ตรวจสอบกิจการที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ได้ มีปัญหาการตีความเรื่องลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการตามข้อ ๘ เนื่องจากยังไม่เคยมีการวินิจฉัยในเรื่องลักษณะนี้มาก่อน สหกรณ์จึงมีหนังสือหารือประเด็นปัญหาที่เกิดจากการถือใช้ระเบียบดังกล่าว มายังอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และผู้รักษาการตามระเบียบ เพื่อให้วินิจฉัยสั่งการ และออกแนวปฏิบัติเพื่อให้สหกรณ์สามารถปฏิบัติตามระเบียบฯ ต่อไปได้

ดังนั้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความเห็นเพื่อวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เข้าใจแนวทางในการปฏิบัติตามระเบียบฯ ดังกล่าว จึงได้รวบรวมประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการถือใช้ระเบียบฯ และเรื่องข้อพิพาทกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เคยมีคำวินิจฉัยและมีหนังสือชี้แจงตอบข้อหารือไปแล้ว จัดเป็นหมวดหมู่ สรุปสาระสำคัญของประเด็นปัญหาที่ข้อหารือ อธิบายคำวินิจฉัยย่อ ๆ ที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย ๆ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ต่อไปได้

(๒) วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรื่องข้อหารือ เกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการสหกรณ์ สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการวินิจฉัยปัญหาการปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ถูกต้อง เหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ยิ่งขึ้น

(๓) ขอบเขต

ประมวลผลการวินิจฉัยและตอบข้อหารือเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ เป็นการรวบรวมข้อหารือและคำวินิจฉัยข้อพิพาทกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะผู้รักษาการตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้เคยมีหนังสือชี้แจงหรือตอบข้อหารือให้กับผู้ร้องไปแล้ว โดยได้ประมวลคำวินิจฉัยและตอบข้อหารือทั้งหมด แยกเป็นหมวดหมู่แต่ละประเด็นปัญหา เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาและศึกษาประเด็นที่เป็นปัญหาต่อไป

(๔) หน้าที่ความรับผิดชอบ

การให้ความเห็นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการของอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์เป็นหน้าที่ในความรับผิดชอบของสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ แต่เนื่องจากการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ นอกจากจะต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินการบัญชีของสหกรณ์ ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานและการตรวจสอบกิจการสหกรณ์แล้ว ยังต้องใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

(๕) ขั้นตอนการปฏิบัติงานในการให้ความเห็น

(๑) ศึกษาหาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อทำความเข้าใจปัญหามูลเหตุของปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ จากการศึกษาพบว่าปัญหาการบังคับใช้ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เกิดจากในช่วงระยะแรกของการเปลี่ยนผ่านจากการถือใช้คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่องการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาเป็นระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ทำให้มีประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติ อันเนื่องมาจากสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่า เรื่องการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบกิจการเป็นเรื่องที่สหกรณ์ สามารถถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์มิได้กำหนดเรื่องการตรวจสอบกิจการไว้เพื่อให้มีสภาพบังคับกับสหกรณ์ ดังนั้น ในช่วงแรกของการถือใช้ระเบียบฯ จึงมีประเด็นปัญหาเรื่องการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด โดยเฉพาะเรื่องการกำหนดให้ผู้ตรวจสอบกิจการต้องผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เนื่องจากมีผู้ตรวจสอบกิจการที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่แล้ว ก่อนระเบียบฯ นี้ ถือใช้ แต่ยังไม่เคยผ่านการอบรมเรื่อง การตรวจสอบกิจการมาก่อน จะถือว่าสหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการตามระเบียบฯ หรือไม่ และถ้าสหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการที่ขาดคุณสมบัติจะมีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร การแก้ไขปัญหานี้ในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงเปิดให้มีการอบรมหลักสูตรเรื่องการตรวจสอบกิจการในทุกจังหวัด เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่แล้ว หรือจะเข้ารับสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการจากที่ประชุมใหญ่ ได้เข้ารับการอบรมการตรวจสอบกิจการจนถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เพื่อให้ทุกคนเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบฯ นี้ แต่ปรากฏว่า เมื่อผ่านพ้นช่วงระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ก็ยังมีบางสหกรณ์ที่ไม่สามารถจัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติหรือไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ เพื่อสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการได้ จึงเป็นประเด็นปัญหาที่ต้องหารือเรื่องคุณสมบัติและลักษณะของผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์มายังอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้รักษาการตามระเบียบเพื่อขอให้วินิจฉัยปัญหาและแก้ไขปัญหให้ได้ข้อยุติ

(๒) การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๒.๑) อ่านและทำความเข้าใจในประเด็นที่หารือหรือที่เป็นข้อพิพาท

(๒.๒) ศึกษารวบรวมข้อเท็จจริง ความเป็นมาของเรื่องที่เป็นมูลเหตุแห่งข้อพิพาท

(๒.๓) วิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ขอหาหรือว่ามีประเด็นที่ต้องนำข้อกฎหมาย หรือระเบียบใดมาใช้ประกอบการพิจารณา วินิจฉัยสั่งการ

(๒.๔) ศึกษาวิเคราะห์แนวการวินิจฉัยสั่งการในเรื่องที่มีข้อเท็จจริงในลักษณะเดียวกัน หรือในเรื่องที่มีประเด็นปัญหาเดียวกัน

(๒.๕) ตรวจสอบว่า เรื่องที่เป็นประเด็นข้อพิพาท มีข้อเท็จจริงที่มีลักษณะเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันกับเรื่องที่น่าจะทะเบียนสหกรณ์หรืออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เคยให้ความเห็นหรือสั่งการในเรื่องมาก่อน หรือไม่ เพื่อให้เรื่องที่มีข้อเท็จจริงเดียวกันได้รับการวินิจฉัยสั่งการไปในแนวทางเดียวกัน

(๓) การให้ความเห็น

กรณีได้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายครบถ้วน เพียงพอแก่การให้ความเห็นแล้ว สหกรณ์หรือผู้ตรวจสอบกิจการได้ปฏิบัติถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องเสนอความเห็น เพื่อให้อธิบดีลงนามในหนังสือตอบผู้ร้องต่อไป แต่หากเป็นกรณีที่เห็นว่า ข้อเท็จจริงยังไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะวินิจฉัยให้ถูกต้องได้ เนื่องจากยังมีข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติม จะต้องนำเสนอข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และความเห็นในแต่ละประเด็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาในแต่ละประเด็นที่ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พิจารณาสั่งการให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้อง ชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม เมื่อได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจนครบถ้วนเพียงพอแล้ว ให้ผู้ปฏิบัติงานเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาใหม่แล้วนำเสนอความเห็นเพื่อโปรดพิจารณา ลงนาม ตอบหนังสือผู้ร้องต่อไป

(๖) เอกสารอ้างอิง

ใช้หนังสือตอบข้อหาหรือซึ่งอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เลยมีคำวินิจฉัยแล้ว และข้อกฎหมาย ระเบียบที่ใช้ประกอบในการวินิจฉัยปัญหาเป็นเอกสารอ้างอิงที่สำคัญ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถสืบค้น และสามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการปฏิบัติงานได้

(๗) ส่วนเนื้อหา

อธิบายเรื่องราวประเด็นปัญหา ที่มา หรือสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอธิบายชี้แจงให้ผู้อ่าน สามารถเข้าใจได้ง่าย ๆ และสามารถนำไปปรับใช้ปฏิบัติงานต่อไปได้ โดยแยกเป็นประเด็นปัญหาดังนี้

๑. ประเด็นเรื่อง คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการ กรณีสหกรณ์ฯ เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการก่อนระเบียบฯ ถือใช้นายทะเบียนสหกรณ์

เรื่องที่ ๒

สหกรณ์ฯ ขอหาหรืออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีสหกรณ์ฯ ประกาศรับสมัครผู้ตรวจสอบกิจการก่อนวันที่ระเบียนนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับ แต่กำหนดให้มีการเลือกตั้งหลังจากที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้ว หากผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ไม่ได้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการมาก่อน จะถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีคุณสมบัติตาม ข้อ ๗ ของระเบียบหรือไม่

คำวินิจฉัย

สหกรณ์ฯ กำหนดให้มีการเลือกตั้งหลังจากที่ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลบังคับใช้แล้ว เป็นผลให้สหกรณ์ฯ ต้องเลือกผู้ตรวจสอบกิจการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๗ ของระเบียบฯ ดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ กษ ๐๔๐๔/๓๙๘๗ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

๒. ประเด็นปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ของหน่วยงานภายในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เรื่องที่ ๒

หน่วยงานขอหารืออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อไปชี้แจงทำความเข้าใจกับสหกรณ์ต่อไป ดังนี้

๑. กรณีผู้ที่ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการตามข้อ ๗ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ แต่ขาดความรู้ความสามารถตามข้อ ๙ ถือว่าขาดคุณสมบัติหรือไม่ และผู้ที่ไม่ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการตามข้อ ๗ แต่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถตามข้อ ๙ ถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามระเบียบฯ หรือไม่

๒. กรณีข้อบังคับของสหกรณ์ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ตรวจสอบกิจการแล้วสองวาระติดต่อกัน ต้องเว้นระยะเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้ามาทำหน้าที่แทน โดยผู้ตรวจสอบกิจการที่ออกไปนั้นอาจได้รับเลือกตั้งซ้ำได้ ข้อกำหนดในข้อบังคับนี้ ขัดต่อระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่ และเป็นผลให้ผู้ตรวจสอบกิจการที่ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันตามข้อบังคับของสหกรณ์ฯ แล้ว สามารถสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

๑. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๗ กำหนดเรื่องคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการ ข้อ ๙ กำหนดเรื่องคุณลักษณะที่ผู้ตรวจสอบกิจการพึงมี เพื่อให้สหกรณ์ได้คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและมีความรู้ ความสามารถด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการตรวจสอบกิจการให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ผู้ใดมีคุณสมบัติตามระเบียบนี้ อันดับแรกต้องพิจารณาก่อนว่าผู้นั้นเป็นสมาชิกหรือบุคคลภายนอกที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่หรือไม่ แล้วจึงพิจารณาต่อไปว่า บุคคลผู้นี้ได้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แล้วหรือไม่ หากครบทั้งสองเงื่อนไขนี้ ถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ สำหรับการพิจารณาเรื่องคุณลักษณะอื่น ๆ ตามข้อ ๙ และข้อ ๑๐ เป็นข้อพิจารณาที่ต้องผ่านเกณฑ์การอบรมมาก่อน หากสามารถพิสูจน์ได้โดยชัดเจนว่า ผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งได้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการมาแล้ว ไม่มีความรู้ความสามารถในการ

ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบกิจการได้ บุคคลนั้นย่อมขาดคุณสมบัติที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการ แต่หากไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า บุคคลผู้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการแล้วนั้น ไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ได้ ต้องถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๗ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

๒. กรณีข้อบังคับของสหกรณ์ฯ กำหนดให้ ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการแล้วมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งสองปีบัญชีติดต่อกัน และเมื่อครบกำหนดแล้ว สามารถเสนอตัวให้ที่ประชุมใหญ่คัดเลือกได้อีก เมื่อครบ ๒ วาระ หรือ ๔ ปีทางบัญชีติดต่อกัน แต่ต้องเว้นระยะเวลาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้าทำหน้าที่แทน หมายความว่า เมื่อครบวาระตามข้อบังคับดังกล่าวแล้ว ต้องเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามาเสนอตนเพื่อให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ แต่หากไม่มีผู้เสนอตนเข้าแข่งขันผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิมสามารถทำหน้าที่ต่อไปได้ แต่ต้องนำเสนอให้ที่ประชุมใหญ่มีมติเลือกตั้งด้วยข้อกำหนดในข้อบังคับนี้ จึงไม่ได้ขัดหรือแย้งกับ ข้อ ๑๕ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดให้วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์แต่ไม่เกินคราวละสามปี ผู้ตรวจสอบกิจการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการเลือกตั้งอีกได้ ดังนั้น ข้อบังคับของสหกรณ์ฯ จึงไม่ได้ขัดหรือแย้งกับระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๓๒๑๔ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๐

๓. ประเด็นขอให้วินิจฉัยคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการ หลังจากนายทะเบียนสหกรณ์ออกคำแนะนำ เรื่อง แนวปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้ว

เรื่องที่ ๓

สหกรณ์ฯ ขอหารืออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการประกาศรับสมัครผู้ตรวจสอบกิจการได้ทันภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จึงดำเนินการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการไปก่อน หากผู้ตรวจสอบกิจการที่ได้รับการเลือกตั้งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ สหกรณ์ฯ จะจัดให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดในภายหลังได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

นายทะเบียนสหกรณ์ได้ออกคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ขึ้นถือใช้แล้ว ในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๐ โดยได้แนะนำว่า ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการแล้ว แต่ปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ (๒) ให้ถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ (๒) จนถึงวันที่ได้ผ่านการอบรมจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ กรณีนี้สหกรณ์ฯ ได้ประกาศรับสมัครเพื่อให้มีผู้เข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ตั้งแต่ก่อนระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ

และการกำหนดวันเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ อยู่ในช่วงที่นายทะเบียนสหกรณ์อนุโลมให้ผู้ที่ไม่ผ่านการอบรมสามารถเข้ารับการอบรม เพื่อให้เป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ ได้ ดังนั้น ผู้เข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการจึงต้องเข้ารับการอบรมการตรวจสอบกิจการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ แต่หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ยังไม่เข้ารับการอบรมตามระเบียบฯ ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๒๕๒ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๔

สหกรณ์ฯ ขอรื้ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ประกาศรับสมัครผู้ตรวจสอบกิจการไปแล้ว แต่ผู้สมัครขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ (๒) ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ สหกรณ์ฯ จะมีแนวปฏิบัติอย่างไร

คำวินิจฉัย

สหกรณ์ฯ ประกาศรับสมัครผู้ตรวจสอบกิจการในช่วงเวลาก่อนที่ระเบียบนี้จะใช้บังคับ แต่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้ว ต่อมานายทะเบียนสหกรณ์ได้ออกคำแนะนำเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ โดยให้สหกรณ์ฯ ที่ได้ดำเนินการคัดเลือกผู้ตรวจสอบกิจการไปก่อนระเบียบใช้บังคับ และผู้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ (๒) ให้บุคคลผู้นั้นสามารถเข้ารับการอบรมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ ภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ดังนั้น ในกรณีที่ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ และได้เข้ารับการอบรมตามข้อ ๗ (๒) ภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ย่อมถือว่า บุคคลนั้นเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๗ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๖๘ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๕

หน่วยงานขอรื้ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ไม่มีสำเนาวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่ได้รับจากการอบรมการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจาก

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อประกอบการสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ถือว่าเป็นการดำเนินการตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่

คำวินิจฉัย

สหกรณ์ฯ ประกาศรับสมัครผู้เข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ ภายหลังจากวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ดังนั้น ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๗ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรณีผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการตามข้อ ๗ (๒) มาแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีสำเนาวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรมาแสดงต่อที่ประชุมใหญ่ เนื่องจากระเบียบฯ ไม่ได้กำหนดไว้ เพียงแต่กำหนดไว้ในคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ผู้ที่ประสงค์จะสมัครเข้าเป็นผู้ตรวจสอบกิจการต้องตรวจสอบและรับรองคุณสมบัติของตนเองต่อสหกรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๖๐๖ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๒

สหกรณ์ฯ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ วินิจฉัยคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการกรณีสหกรณ์ เลือกผู้ตรวจสอบกิจการที่ไม่ได้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการมาเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ต่อมาผู้ตรวจสอบกิจการได้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการแล้ว จะถือว่าบุคคลขาดคุณสมบัติตามระเบียบ ข้อ ๗ และจะต้องพ้นจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการตามข้อ ๑๕ (๔) หรือไม่

คำวินิจฉัย

ตามบทเฉพาะกาลในระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้กำหนดให้ผู้ตรวจสอบกิจการที่ได้รับการเลือกตั้งก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับให้ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะสิ้นสุดปีบัญชีที่ได้รับการเลือกตั้ง กรณีที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ให้ถือว่าผู้นั้นมีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีบัญชีของสหกรณ์ ดังนั้น ผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากบทเฉพาะกาล จะต้องเป็นกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์มีมติเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการก่อนระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ และเลือกผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิมให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการต่อไป แต่ในกรณีนี้ที่หารือ สหกรณ์ฯ ได้จัดประชุมใหญ่หลังวันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับแล้ว และได้ผ่านช่วงระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์อนุโลมให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสามารถเข้ารับการอบรมการตรวจสอบกิจการได้จนถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ แล้ว ดังนั้น ในกรณีนี้ต้องถือว่า ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เลือกตั้งบุคคลที่ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ (๒) เป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ แม้อ้อมมาบุคคลนั้นจะเข้ารับการอบรมแล้วก็ตาม ก็ไม่ทำให้บุคคลนั้นเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนนับแต่วันที่ได้รับการเลือกตั้ง จึงทำให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ

ที่ขาดคุณสมบัติตั้งแต่วันที่ได้รับการเลือกตั้ง ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๓๑๑ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่องที่ ๗

สหกรณ์ฯ ขอรื้ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีสหกรณ์ฯ ถือปฏิบัติตามระเบียบ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบ กิจการไว้ว่า จะต้องไม่เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เว้นแต่กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่จะพ้นจาก ตำแหน่งตามวาระหรือโดยการลาออกก่อนหรือวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีนั้น และไม่ได้กำหนดว่า กรณีเคยเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์มาแล้ว จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการเป็นระยะเวลาเท่าใด จึงจะสมัครรับการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ได้ จึงเป็นประเด็นปัญหาว่า เมื่อกระบวนการ สรรหาผู้ตรวจสอบกิจการเริ่มขึ้นก่อนระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์จะมีผลใช้บังคับ ดังนั้น หากสหกรณ์ จะนำรายชื่อผู้ได้รับคะแนนสูงสุดจากการสรรหา เสนอที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ จะเป็นการขัดต่อระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ระเบียบว่าด้วยการสรรหาผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัคร เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบกิจการต้องไม่เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เว้นแต่จะพ้นจาก ตำแหน่งตามวาระหรือโดยการลาออกก่อนหรือในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีนั้น ดังนั้น ก่อนวันที่ ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับ ผู้สมัครรับการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบกิจการที่พ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ สามารถ เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้โดยไม่ต้องเว้นระยะอย่างน้อย ๒ ปี เนื่องจากไม่มี กฎ ระเบียบใดห้ามไว้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการ ของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับแล้ว ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการต้องไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๒) ที่กำหนดให้ บุคคลนั้นต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการของสหกรณ์มาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปีบัญชี ฉะนั้น ในวันที่ประกาศผลการนับคะแนนสรรหา ซึ่งเป็นวันที่ระเบียบฯ มีผลใช้ บังคับแล้ว ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์มาไม่เกินสองปีบัญชีของสหกรณ์ ย่อมถือว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ สหกรณ์ฯ เสนอรายชื่อผู้มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ ให้ที่ ประชุมใหญ่พิจารณาเลือกตั้งจึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๒๙๘ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๘

สหกรณ์ฯ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์วินิจฉัยว่า ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๙ แต่ไม่ได้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการตามข้อ ๗ (๒) ถือว่า เป็นผู้มีคุณสมบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่

คำวินิจฉัย

การกำหนดเรื่องคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการ ในข้อ ๙ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นการกำหนดคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ หลังจากที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการแล้ว ดังนั้น การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการจึงต้องพิจารณาจาก ข้อ ๗ ก่อน โดยต้องพิจารณาเป็นลำดับแรกว่าที่สมัครรับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือบุคคลภายนอกที่ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แล้วและได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ หรือไม่ ลำดับต่อมาจึงจะพิจารณาว่า บุคคลนั้นมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ หรือไม่ ถ้าครบถ้วนทั้งสองเงื่อนไข บุคคลนั้นถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้าม สำหรับคุณลักษณะอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ ถือเป็นลักษณะเฉพาะที่พึงมีสำหรับผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ แต่ไม่ใช่คุณสมบัติสำคัญที่กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขว่า หากไม่มีจะถือว่าขาดคุณสมบัติ ฉะนั้น ในการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการจึงต้องพิจารณาจากข้อ ๗ และ ข้อ ๘ ก่อนส่วนการพิจารณาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ตามข้อ ๙ หรือไม่ ต้องพิจารณาหลังจากที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบกิจการแล้ว ดังนั้น ผู้ที่อ้างว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตามข้อ ๙ แต่ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ (๒) จึงไม่สามารถเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔ /๑๖๒๔ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๙

สมาชิกสหกรณ์ฯ ขอรื้อเรื่องคุณสมบัติตรวจสอบกิจการ เนื่องจากเห็นว่า ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการอาจไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงขอให้ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการต้องแนะนำตัวต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อแสดงให้เห็นว่า เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ โดยผู้ร้องเห็นว่า นอกจากผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๗ ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถตามข้อ ๙ ด้วย เพื่อจะได้ตรวจสอบกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ

คำวินิจฉัย

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มิได้กำหนดให้ผู้ตรวจสอบกิจการต้องแนะนำตัวต่อที่ประชุมใหญ่แต่อย่างใด ดังนั้น การที่สหกรณ์ฯ มิได้ให้ผู้ตรวจสอบกิจการแนะนำตนต่อที่ประชุมใหญ่ แต่ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์เป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ต้องถือว่า สหกรณ์ฯ

ได้ดำเนินการตามระเบียบฯ แล้ว หากที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการจากผู้ที่ได้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการมาแล้ว ย่อมมีสิทธิตรวจสอบกิจการทุกอย่างของสหกรณ์ตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๘๒๖ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่องที่ ๑๐

สมาชิกสหกรณ์ฯ ขอให้วินิจฉัยคุณสมบัติผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ฯ เนื่องจากเห็นว่าสหกรณ์ฯ ประกาศรับสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการประจำปี ๒๕๖๒ โดยให้ยื่นใบสมัครได้ตั้งแต่วันที่ ๗ - ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒ รับสมัครบุคคลธรรมดาเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวน ๕ คน กำหนดคุณสมบัติเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปีบัญชีของสหกรณ์ และต้องผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และต้องมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน การบัญชี กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ การบริหารจัดการและเศรษฐศาสตร์ และต้องปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ไม่มีความรู้ ความสามารถตาม ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ จะถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีคุณสมบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๗ กำหนดให้ผู้ตรวจสอบกิจการจะต้องมีคุณสมบัติ ๒ ประการ คือ เป็นสมาชิกสหกรณ์หรือบุคคลภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ และผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดังนั้น การพิจารณาคณะคุณสมบัติของผู้นั้นจะทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ จึงพิจารณาเฉพาะคุณสมบัติตามข้อ ๗ เท่านั้น การขอให้ตรวจสอบคุณสมบัติว่า ผู้ตรวจสอบกิจการมีคุณสมบัติตามข้อ ๙ และข้อ ๑๐ หรือไม่ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะผู้รักษาการตามระเบียบฯ ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะคุณลักษณะตามระเบียบฯ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ เป็นคุณลักษณะประกอบอื่น ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อให้สมาชิกใช้ประกอบในการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ เมื่อสมาชิกสหกรณ์มีมติเลือกผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการโดยมติที่ประชุมใหญ่ จึงเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบและต้องปฏิบัติงานตามระเบียบฯ

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๖๓๘ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๒

๔. ประเด็นขอให้อธิบดีฯ การปฏิบัติหน้าที่ของรองนายทะเบียนสหกรณ์ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่องที่ ๑๑

สมาชิกสหกรณ์ฯ ขอรื้ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีสหกรณ์ฯ ประกาศรับสมัครบุคคลเพื่อรับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการก่อนระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับ แต่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ ซึ่งระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับแล้ว โดยในวันประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ผู้แทนจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดฯ ได้เข้าร่วมประชุมด้วย แต่ไม่ได้ชี้แจงว่า ระเบียบดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ ทำให้ที่ประชุมใหญ่เลือกผู้ตรวจสอบกิจการที่ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ จึงขอให้พิจารณาสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหาและดำเนินการระเบียบฯ ต่อไป

คำวินิจฉัย

การขอให้พิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของรองนายทะเบียนสหกรณ์นั้น ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่จะดำเนินการให้ได้ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ฯ ได้เลือกตั้งผู้ที่เพิกพ้นจากตำแหน่งกรรมการมาไม่ถึงสองปีบัญชีของสหกรณ์เป็นประธานผู้ตรวจสอบกิจการ และเลือกผู้ตรวจสอบกิจการอีก ๒ คน ซึ่งยังไม่เคยผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการ แต่หลังจากนั้นผู้ตรวจสอบกิจการซึ่งไม่ผ่านการอบรมได้เข้ารับการอบรมการตรวจสอบกิจการหลักสูตรผู้ตรวจสอบกิจการขั้นพื้นฐานกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แล้ว ก่อนวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จึงต้องถือว่าผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์เป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และสหกรณ์ฯ ได้ให้ประธานคณะผู้ตรวจสอบกิจการที่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๒) หยุดปฏิบัติหน้าที่แล้ว จึงถือว่าสหกรณ์ปฏิบัติตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดแล้ว

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๙๔๗ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐

๕. ประเด็นปัญหาที่ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์วินิจฉัยการถือปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่องที่ ๑๒

สหกรณ์ฯ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ประกาศรายชื่อผู้ตรวจสอบกิจการเนื่องจากเห็นว่าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการตรวจสอบกิจการมาแล้ว จึงเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

คำวินิจฉัย

มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วนำเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่ ดังนั้น ผู้ที่เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่เท่านั้น อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไม่มีอำนาจแจ้งให้สหกรณ์ประกาศแต่งตั้งผู้ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๓๘๓๐ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๑๓

สหกรณ์ฯ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบว่า นาย ว. ได้ผ่านการอบรมจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่ได้กำหนดให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติ หรือรับรองการผ่านอบรมการตรวจสอบกิจการของผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แต่อย่างใด อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงไม่มีหน้าที่ตรวจสอบว่าบุคคลใดเป็นผู้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการแล้ว หรือไม่ แต่เป็นหน้าที่ของผู้ที่ประสงค์จะสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการจะต้องเป็นผู้รับรองคุณสมบัติของตนเองต่อสหกรณ์ ตามคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๔๔๙ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่องที่ ๑๔

ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ชะลอการถือใช้บังคับ ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ออกไปก่อน เนื่องจากเห็นว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีสหกรณ์การเปิดรับสมัครให้ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ หลังวันที่ระเบียบฉบับนี้ใช้บังคับ และเลือกผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการที่ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ และมีลักษณะต้องห้าม สหกรณ์ต้องปฏิบัติอย่างไร

๒. กฎหมายมิได้ให้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ในการออกระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการ

คำวินิจฉัย

๑. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ สหกรณ์เปิดรับสมัครผู้เข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการหลังจากที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้ว ดังนั้น บุคคลที่จะเสนอตนเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการจึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ

กรณีสหกรณ์เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๒) สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ และที่ประชุมใหญ่มีมติเลือกบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ต่อมาถ้ามีการกล่าวอ้างหรือร้องขอให้มีการตรวจสอบลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการคนดังกล่าว และนายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยว่าผู้นั้นมีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ ผู้ที่มีเจตนาฝ่าฝืน หลีกเลียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับสหกรณ์

๒. นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจตามมาตรา ๑๖ (๘) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการออกระเบียบเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ จึงมีอำนาจในการออกระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการ เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและยกมาตรฐานงานตรวจสอบกิจการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จึงไม่มีเหตุให้ต้องชะลอการบังคับใช้ระเบียบฯ ออกไปก่อน

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- คำพิพากษาศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๕๕๘/๒๕๕๖
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๑๕

สหกรณ์ฯ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตีความและวินิจฉัยประเด็นปัญหา ดังนี้

๑. กรณีผู้ตรวจสอบกิจการมีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นใดของทางราชการสามารถส่งผู้ตรวจสอบกิจการมาทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้หรือไม่

๒. ขอให้ตีความและอธิบายเงื่อนไขระยะเวลาสองปีบัญชีตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๘ (๒)

๓. ขอให้วินิจฉัยว่า ค่าตอบแทนที่สหกรณ์ได้จ่ายไปให้กับผู้ตรวจสอบกิจการที่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ ไปแล้ว ต้องเรียกคืนหรือไม่

คำวินิจฉัย

๑. การขอให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือส่วนราชการอื่นใดเข้าไปตรวจสอบกิจการของสหกรณ์นั้น ไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากขัดกับมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. สหกรณ์ฯ เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการสำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการจึงต้องพ้นจากการเป็นกรรมการมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี บัญชีของสหกรณ์ กรณีผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการพ้นจากตำแหน่งกรรมการและเลขานุการในปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ การนับระยะเวลาพ้นจากการเป็นกรรมการอย่างน้อยสองปีบัญชีของสหกรณ์ ให้นับดังนี้

ปีที่ ๑ คือปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

ปีที่ ๒ คือปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

ดังนั้น บุคคลผู้นี้สามารถสมัครเข้ารับการเลือกตั้งได้ตั้งแต่ปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

๓. เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการแล้ว ผู้นั้นย่อมเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามข้อ ๑๖ เมื่อยังไม่มีการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการพ้นจากตำแหน่ง บุคคลผู้ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ จึงยังคงเป็นผู้ตรวจสอบกิจการมีสิทธิได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ตามส่วนแห่งการงานที่ทำนั้น จนกว่าจะลาออกหรือมีคำวินิจฉัยจากนายทะเบียนสหกรณ์ว่า ต้องพ้นจากตำแหน่ง

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔๑๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๑๖

สมาชิกสหกรณ์ฯ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบประกาศรับสมัครผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ที่เห็นว่ามีเจตนาหลีกเลี่ยงที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และขอให้ใช้อำนาจตามกฎหมายยกเลิกมติที่ประชุมใหญ่ในวาระที่ผู้ตรวจสอบกิจการเสนอต่อที่ประชุมใหญ่พิจารณาลงมติให้ นาย บ. สมาชิกสหกรณ์ พ้นจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ เนื่องจากเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์

คำวินิจฉัย

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้รักษาการตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่มีอำนาจตรวจประกาศรับสมัครผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ และไม่มีอำนาจยกเลิกมติที่ประชุมใหญ่ ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้ เนื่องจากเป็นอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๕๐๒ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๑๗

สมาชิกสหกรณ์ฯ ขอความเป็นธรรมต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เนื่องจากเห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ลงมติให้ออกจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ

คำวินิจฉัย

การจะพิจารณาว่า ผู้ตรวจสอบกิจการจะเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๑๐) ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่นั้น ต้องได้ความปรากฏโดยชัดแจ้งแล้วว่า การวินิจฉัยสั่งการในเรื่องนี้เป็นที่ยุติแล้ว แต่ในกรณีนี้ยังอยู่ในขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งของสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้ ดังนั้น ในขั้นนี้ ผู้ตรวจสอบกิจการต้องขอให้นายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยว่า มติที่ประชุมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยขอให้นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพิกถอนมติที่ไม่ชอบด้วยนั้นได้

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๒๖๑๓ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๑๘

ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณาดำเนินการ กรณีสหกรณ์ฯ ไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒๐ และ ๒๑ (๒) ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

คำวินิจฉัย

สหกรณ์ฯ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ตรวจสอบกิจการเข้ามารายงานผลการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ และได้กำหนดวาระการประชุมเพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการได้รายงานผลการตรวจสอบให้ที่ประชุมทราบแล้ว จึงถือว่าสหกรณ์ฯ ได้ปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๒๐ และข้อ ๒๑ (๒) แล้ว

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๕๒๘ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๑๙

ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณา ดำเนินการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เนื่องจากเห็นว่า สหกรณ์ฯ ให้ผู้ตรวจสอบกิจการทำสัญญาจ้าง และเป็นการบังคับให้ผู้ตรวจสอบกิจการอยู่ในบังคับบัญชาของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้อง ลิดรอนอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการ

คำวินิจฉัย

การทำสัญญาจ้างระหว่างสหกรณ์และผู้ตรวจสอบกิจการไม่มีกำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ และเรื่องการทำสัญญาจ้างตรวจสอบกิจการ เข้าลักษณะสัญญาจ้างทำของ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต้องใช้หลักความสมัครใจและยินยอมของ คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย เมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สมัครใจตกลงเข้าทำสัญญาระหว่างกัน หน่วยงานของรัฐไม่มี อำนาจบังคับบัญชาในเรื่องนี้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ตรวจสอบกิจการได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่แล้ว ต้องปฏิบัติหน้าที่และมีความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการ ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เอกสารอ้างอิง

- มาตรา ๕๘๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๕๗๔ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๒๐

สหกรณ์ฯ ขอรื้อเรื่องการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ดังนี้

๑. กรณีที่ข้อบังคับกำหนดให้ผู้ตรวจสอบกิจการอยู่ในตำแหน่งได้มีกำหนดเวลาหนึ่งปี ทางบัญชีของสหกรณ์ ถ้าครบกำหนดเวลาแล้ว ยังไม่มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการคนใหม่ ก็ให้ผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิมปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน ถ้าหากสหกรณ์ฯ ให้ผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิม ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะขัดต่อระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่

๒. กรณีข้อบังคับกำหนดให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ๓ คน แต่เนื่องจากที่ประชุมใหญ่ มีมติเลือกตั้งผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ๒ คน สหกรณ์ต้องดำเนินการอย่างไร

คำวินิจฉัย

๑. กรณีที่สหกรณ์จะให้ผู้ตรวจสอบกิจการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ นั้น ต้องเป็นกรณีที่ไม่มี การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แทนผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิมเลย แต่ในกรณีที่ประชุมใหญ่ สามัญประจำปีของสหกรณ์ฯ ได้เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการแล้ว ไม่สามารถให้ผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิม ซึ่งที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีไม่ได้มีมติเลือกตั้งให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการ ของสหกรณ์ต่อไปได้

๒. ข้อบังคับกำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการไว้ไม่เกิน ๕ คน เป็นไปตามระเบียบที่ นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด แต่ในการจะพิจารณาเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการให้มีจำนวนเป็นไปตาม ข้อบังคับหรือไม่ เป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่จะพิจารณาให้เป็นไปตามข้อบังคับ

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๘๓๖ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๒๑

สหกรณ์ฯ ขอหารืออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีผู้ตรวจสอบกิจการยื่นหนังสือลาออกต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แล้ว ถือว่าหนังสือของผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์มีผลเมื่อใดในกรณีดังต่อไปนี้

๑. การยื่นหนังสือลาออกจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการต่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ ถือว่าเป็นการยื่นต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และข้อบังคับของสหกรณ์ฯ หรือไม่
๒. การยื่นหนังสือยกเลิกการลาออกจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการต่อประธานสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินการ โดยยังไม่มีการประชุมฯ รับทราบการลาออก ถือว่ายังคงสถานะภาพเป็นผู้ตรวจสอบกิจการหรือไม่

คำวินิจฉัย

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๖ (๒) กำหนดเพียงว่าให้ผู้ตรวจสอบกิจการยื่นหนังสือต่อประธานคณะผู้ตรวจสอบกิจการหรือยื่นต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ แต่กรณีนี้สหกรณ์ฯ ไม่มีประธานคณะผู้ตรวจสอบกิจการ จึงต้องยื่นต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ การยื่นต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์นั้น ให้ถือว่า วันที่ยื่นหนังสือลาออกต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ คือวันที่หนังสือลาออกนั้นได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อรับทราบการลาออกแล้ว

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๔๙๙ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒

๖. ประเด็นวินิจฉัยลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่องที่ ๒๒

สหกรณ์ฯ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังนี้

๑. กรณีผู้ตรวจสอบกิจการกระทำผิดตามข้อบังคับของสหกรณ์ฯ ที่กำหนดว่า “การให้สมาชิกออกจากสหกรณ์ เพราะเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้...(๕) แสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ได้ว่าชื่อ ไม่ซื่อสัตย์สุจริต หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง หรือประโยชน์ของสหกรณ์...” คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จึงมีมติให้สมาชิกสหกรณ์ ซึ่งเป็นประธานผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ๒ คน ออกจากสหกรณ์ จึงขอหารือว่า ผู้ตรวจสอบกิจการมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๑๐) หรือไม่

๒. กรณีผู้ตรวจสอบกิจการเคยได้รับโทษจำคุก และได้ถูกจำคุกในเรือนจำตามคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว หากต่อมามีพระราชบัญญัติพระราชทานอภัยโทษ หรือพระราชบัญญัติล้างมลทิน จะถือว่าบุคคลดังกล่าว มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๘ (๖) หรือไม่

คำวินิจฉัย

๑. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๘ (๑๐) ใช้คำว่า “เคยถูกให้ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์..” หมายความว่า ต้องเคยถูกให้ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์มาแล้ว เมื่อยังไม่เป็นที่ยึดว่า บุคคลดังกล่าวได้เคยถูกให้ออกจากสหกรณ์แล้วหรือไม่ จึงยังไม่อาจถือได้ว่า เคยถูกให้ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์มาก่อนแล้ว ผู้ตรวจสอบกิจการจึงยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้จนสิ้นสุดปีบัญชีของสหกรณ์ ดังนั้น ในกรณีที่ยังไม่มีข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่า ผู้ตรวจสอบกิจการถูกให้ออกจากการเป็นสมาชิกตามมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แล้ว ผู้นั้นจึงยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้จนสิ้นสุดปีบัญชีของสหกรณ์

๒. ในกรณีนี้ต้องพิจารณาว่า ผู้ต้องโทษได้รับการอภัยโทษ หรือการล้างมลทิน เนื่องจากจะมีผลการพิจารณาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การได้รับการอภัยโทษ หมายถึง ผู้กระทำความผิดได้รับยกเว้นโทษทั้งหมด หรือบางส่วน หรือลดหย่อนผ่อนโทษให้เหลือน้อยลงเป็นการเฉพาะราย โดยยังถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดและต้องรับโทษตามคำพิพากษา ส่วนการล้างมลทิน หมายถึง วิธีการลบล้างการกระทำความผิดและโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษแล้ว ซึ่งมีผลเป็นการคืนสิทธิแก่บุคคลดังกล่าว ทำให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการล้างมลทินได้รับสิทธิและความสามารถต่าง ๆ ที่สูญเสียไปอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดและการลงโทษกลับคืนมา โดยการล้างมลทินจะทำให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวกลายเป็นผู้ที่ไม่เคยกระทำความผิดหรือต้องโทษมาก่อน ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบกิจการเคยได้รับโทษจำคุก ต่อมาภายหลังได้รับพระราชทานอภัยโทษ ต้องถือว่าเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน จึงมีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ ข้อ ๘ (๖) แต่หากผู้ตรวจสอบกิจการเคยได้รับโทษจำคุกและพ้นโทษมาแล้ว ต่อมามีการออกกฎหมายล้างมลทิน ต้องถือว่าผู้ตรวจสอบกิจการไม่เคยต้องรับโทษจำคุกมาก่อน จึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ ข้อ ๘ (๖)

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๗๕ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่องที่ ๒๓

สหกรณ์ฯ ขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ฯ วินิจฉัยลักษณะต้องห้ามของนาย ม. ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ เนื่องจากพบว่า นาย ม. ต้องโทษจำคุกและพ้นโทษมาแล้ว จะถือว่าบุคคลผู้นี้มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๖ (๔) หรือไม่

คำวินิจฉัย

นาย ม. ต้องโทษจำคุกในคดีอาญา นับแต่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๔ ครบกำหนดพ้นโทษ ในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ ต่อมา มีพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา โดยในมาตรา ๔ ให้ล้างมลทินแก่บรรดาผู้ต้องรับโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และได้พ้นโทษไปก่อนแล้วหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ

นาย ม. ต้องโทษจำคุกด้วยข้อหากระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา แม้ต่อมาจะมีพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๙ ก็ตาม ก็ไม่ทำให้นาย ม. เป็นผู้ไม่เคยต้องโทษคดีอาญามาก่อน เนื่องจาก พรบ. ล้างมลทินฉบับนี้ มีผลใช้บังคับวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป โดยบัญญัติให้ล้างมลทินแก่บรรดาผู้ต้องโทษ ก่อนหรือในวันที่ พรบ. นี้ใช้บังคับ แต่ปรากฏว่า นาย ม. พ้นโทษในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ จึงมิได้รับการล้างมลทินจาก พรบ. ฉบับนี้ ดังนั้น ผู้ตรวจสอบกิจการที่เคยถูกจำคุก และไม่ได้รับผลจาก พรบ. ล้างมลทิน บุคคลดังกล่าวจึงมีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ ข้อ ๘ (๖) ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติ ล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๙๔๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๒๔

สหกรณ์ฯ ขอหารือการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากสหกรณ์ฯ จัดประชุมสามัญประจำปี ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ และได้เลือกผู้ตรวจสอบกิจการ ๓ คน แต่มีผู้ตรวจสอบกิจการ ๑ คน มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ ข้อ ๘ เพราะเป็นคู่สมรสของกรรมการ จึงขอหารือการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อ ๘ (๓) ว่าผู้ตรวจสอบกิจการคนดังกล่าว ต้องพ้นจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ หรือไม่ หากจะต้องพ้นจากหน้าที่จะเริ่มวันสิ้นสุดการทำหน้าที่เมื่อใด

คำวินิจฉัย

กรณีนี้เป็นการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ ก่อนที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ จึงอยู่ภายใต้บทเฉพาะกาล ข้อ ๒๔ เป็นผลให้ผู้ตรวจสอบกิจการที่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งก่อนระเบียบฯ ใช้บังคับ สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นสุดบัญชีที่ได้รับการแต่งตั้งเท่านั้น แม้ข้อบังคับของสหกรณ์จะกำหนดให้ผู้ตรวจสอบกิจการจะมีวาระการดำรงตำแหน่งเกินกว่าหนึ่งปีบัญชีก็ตาม ผู้ตรวจสอบกิจการก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบกิจการได้เกินกว่าหนึ่งปีบัญชีของสหกรณ์ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้น

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๒๙๖ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๒๕

สหกรณ์ฯ ขอรื้อและขอคำแนะนำ กรณีนาย ธ. ซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการมาแล้ว และได้ดำรงตำแหน่งกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการในปีบัญชีนี้ อาจจะเข้าลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๒) ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากสหกรณ์ฯ ดำเนินการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการโดยไม่ทราบว่า ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้ว จึงขอคำแนะนำเพื่อเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

คำวินิจฉัย

สหกรณ์ฯ ประกาศรับสมัครผู้ประสงค์จะสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการก่อนวันที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ แต่กำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการในวันที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้ว ดังนั้น ในวันที่สมาชิกสหกรณ์ทำการเลือกผู้ตรวจสอบกิจการ จึงต้องเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ แต่ปรากฏว่า สมาชิกเลือกนาย ธ. ซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการสหกรณ์ในปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นผู้ตรวจสอบกิจการสำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ นาย ธ. จึงพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์น้อยกว่าสองปีบัญชีของสหกรณ์เข้าลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๒) ดังนั้น ในปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ สหกรณ์ฯ จึงมีผู้ตรวจสอบกิจการที่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรณีสหกรณ์จะดำเนินการเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการคนใหม่แทนผู้ตรวจสอบกิจการที่มีลักษณะต้องห้ามหรือไม่นั้น เป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๒๙๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๒๖

สหกรณ์ฯ ขอรื้อเรื่องลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และขอให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์วินิจฉัยความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการ เนื่องจากเห็นว่า ผู้ตรวจสอบกิจการเป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสหกรณ์ฯ ฟ้องคดีแพ่ง

คำวินิจฉัย

การอยู่ระหว่างถูกฟ้องร้องดำเนินคดีแพ่งหรือเคยต้องคำพิพากษาในคดีแพ่ง ไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังนั้น ผู้ตรวจสอบกิจการที่อยู่ระหว่างถูกสหกรณ์ฯ ฟ้องร้องเรียกร้องค่าเสียหายในคดีแพ่ง จึงไม่มีลักษณะ

ต้องห้ามตามระเบียบฯ สำหรับเรื่องความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์นั้น เป็นเรื่องที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสหกรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๖๒๕ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๒๗

สหกรณ์ฯ ขอรื้อเรื่องลักษณะต้องห้ามผู้ตรวจสอบกิจการตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากมีข้อสงสัยว่า ในกรณีไม่มีสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เข้ามาสมัครรับการเลือกตั้ง สหกรณ์สามารถนำข้อบังคับข้อ ๗๗ ของสหกรณ์ฯ ที่กำหนดว่า “ถ้าไม่มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการคนใหม่ ก็ให้ผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิมปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่า จะมีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการคนใหม่ ถึงแม้ว่าผู้ตรวจสอบกิจการผู้นั้นจะลงสมัครเป็นกรรมการ ดำเนินการแล้วได้รับการเลือกตั้งก็ตาม” โดยจะให้ผู้ตรวจสอบกิจการเดิมปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบ กิจการตำแหน่งเดียวได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

กรณีที่จะใช้บทเฉพาะกาลเพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการที่ได้รับการเลือกตั้ง แต่มีลักษณะ ต้องห้ามสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้อีกหนึ่งปีบัญชีที่ได้รับการเลือกตั้งนั้น ต้องเป็นกรณีสหกรณ์ เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ จึงให้อนุโลมทำหน้าที่ต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นปีบัญชี เพื่อมิให้สหกรณ์มีภาระต้องจัดการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการใหม่ แต่ในกรณีนี้ การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบ กิจการเกิดขึ้นหลังระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้ว และผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิมได้รับการเลือกตั้งเป็น กรรมการของสหกรณ์แล้ว บุคคลนั้น ย่อมเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๒) จึงไม่สามารถทำหน้าที่ ในฐานะผู้ตรวจสอบกิจการต่อไปได้อีก

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๓๗๓๐ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่องที่ ๒๘

หน่วยงานมีหนังสือขอคำให้วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากนาย ส. เป็นพนักงานบริษัท ก. ต้องคำพิพากษาให้รื้อการลงโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ นาย ส. ต้องพ้นสภาพ จากการเป็นพนักงานบริษัท ก. ต่อมาที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีมติให้ นาย ส. พ้นจาก สหกรณ์ฯ เนื่องจากพ้นสมาชิกภาพ เพราะเหตุถูกให้ออกจากงานประจำตามข้อบังคับ จะถือว่าบุคคลผู้นี้ เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่

คำวินิจฉัย

นาย ส. ถูกให้ออกจากงานประจำและที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามข้อบังคับ จึงเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ (๑๐) ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๔๘๐ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่องที่ ๒๙

หน่วยงานขอหารือการทำหน้าที่ของนิติบุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์ฯ ได้เลือกตั้งห้างหุ้นส่วน จำกัด ส. เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ โดยมีนาง น. เป็นคณะผู้ตรวจสอบกิจการ แต่นาง น. ได้มอบอำนาจให้นาย ส. หักส่วนผู้จัดการปฏิบัติหน้าที่ในการนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมใหญ่และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ แต่นาย ส. มิใช่ตัวแทนนิติบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการตามสัญญาจ้าง ทั้งยังไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ โดยนาย ส. ได้เสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมใหญ่และทำหน้าที่แทนผู้ตรวจสอบกิจการในวาระเสนอให้กรรมการพ้นจากสมาชิกภาพ จึงขอหารือว่า นาย ส. เป็นผู้ทำหน้าที่ผู้ตรวจสอบกิจการได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

สหกรณ์ฯ เลือกตั้งนิติบุคคลเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ผู้แทนนิติบุคคลที่จะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบกิจการ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้เป็นผู้กระทำการแทนนิติบุคคล และบุคคลคนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ นาย ส. มิใช่ผู้แทนนิติบุคคลที่สามารถทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการแทนนิติบุคคลได้ กรณีสหกรณ์ฯ ให้นาย ส. ซึ่งมีผู้แทนนิติบุคคลที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ และเป็นผู้ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓

เอกสารอ้างอิง

- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๕๙
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๒๘๙๓ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

**๗. ประเด็นวินิจฉัยเรื่องจริยธรรมในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการ ตามระเบียบ
นายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙**

เรื่องที่ ๓๐

สหกรณ์ฯ ขอรื้ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะผู้รักษาการตามระเบียบ
นายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรณีหนังสือของ
ผู้ตรวจสอบกิจการ ถูกเผยแพร่ผ่านแอปพลิเคชันไลน์จำนวนมาก จะถือว่าเป็นการกระทำผิดจริยธรรม
ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการตามระเบียบฯ ข้อ ๒๓ (๕) หรือไม่

คำวินิจฉัย

กรณีนี้ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงโดยชัดแจ้งว่า ผู้ใดเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง
ตามข้อเท็จจริง หรือข้อมูลเท็จ เนื่องจากการจะพิจารณาว่า ผู้ตรวจสอบกิจการกระทำผิดจริยธรรม
ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่
คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องดำเนินการสอบสวน เพื่อให้ได้ความจริงว่า ผู้ตรวจสอบกิจการ
นำข้อความอันเป็นเท็จไปเผยแพร่ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสหกรณ์ และเมื่อได้ผลการสอบสวนแล้ว
ต้องเสนอผลการพิจารณาต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ตามข้อ ๒๒ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เอกสารอ้างอิง

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๑๒๘๘ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ปัจจุบันมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒
โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ วรรคสอง ดังนี้ “จำนวน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วิธีการรับสมัคร และ
การขาดจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง
ให้เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด โดยอาจกำหนดให้แตกต่างกันตามขนาดและประเภทของ
สหกรณ์ก็ได้” เหตุแห่งการนี้ นายทะเบียนสหกรณ์จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสอง
มีคำสั่งมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่แต่งตั้งจากอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการ
แทนนายทะเบียนสหกรณ์ในการกำหนดจำนวน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วิธีการรับสมัคร และการขาด
จากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการตามมาตรา ๕๓ แห่ง
พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พนักงานเจ้าหน้าที่
ผู้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนสหกรณ์ จึงต้องทบทวนระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบ
กิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ว่ายังมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่
เมื่อได้ทำการทบทวนความเหมาะสมของการออกระเบียบเพื่อให้มีการปฏิบัติตามมาตรา ๕๓
แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ
เจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว จึงได้ยกร่าง ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของ
สหกรณ์ พ.ศ. ... ขึ้นใหม่ เพื่อกำหนดวิธีการในการดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ให้มี
ประสิทธิภาพ เหมาะสมกับขนาดและประเภทของสหกรณ์ สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรา ๕๓ และ
หลักเกณฑ์การกำกับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ตามมาตรา ๘๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติ
สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อไป

ดังนั้น การรวบรวมคำวินิจฉัยปัญหาอันเนื่องมาจากการถือใช้ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามที่กล่าวข้างต้นนี้ จะส่งผลให้การวินิจฉัยปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการถือปฏิบัติตามระเบียบฯ ในกาลข้างหน้ามีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถลดเวลาในการรวบรวมปัญหาข้อกฎหมายได้ ทำให้การวินิจฉัยปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันทต่อเหตุการณ์ สามารถแก้ไขปัญหาก็กับสหกรณ์และผู้ตรวจสอบกิจการได้ทัน่วงที ลดปัญหาข้อขัดแย้งในการปฏิบัติหน้าที่ได้